

Administrativ service

Joel Johansson, 0247-802 07
joel.johansson@leksand.se

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se
fi.ofa.k.remiss@regeringskansliet.se

Yttrande om Staten och kommunsektorn – samverkan, självstyrelse, styrning (SOU 2024:43)

Leksands kommun anser i stort att de förslag som lämnas i utredningen är ändamålsenliga och relevanta. Nedan redogörs för ett antal synpunkter som kommunen anser att regeringen bör ta hänsyn till i den fortsatta beredningen.

Syftet med samverkan mellan staten och kommunsektorn

Syftet med samverkan bör generellt vara att två eller flera aktörer som har gemensamma uppdrag och/eller utmaningar får bättre förutsättningar att klara av dessa genom att arbeta tillsammans. Precis som tas upp i utredningen finns det dock i samverkan en viss överlappning mot styrning.

Kommunen ser gärna att regeringen i den fortsatta beredningen av utredningens förslag tydligare analyserar om förslagen de facto syftar till samverkan i dess egentliga mening eller snarare handlar om styrning av kommunsektorn. Om analysen faller ut i att det framför allt handlar om ett önskemål om ökad styrning av kommunsektorn bör, enligt Leksands kommuns mening, förslagen omarbetas så att det antingen blir tydligt att det är styrning som är syftet eller att samverkansfunktionen renodlas. Redan idag sker en omfattande styrning av kommunsektorn genom lagar, förordningar, nationella styrdokument och kunskapsstyrning och kommunen ser inte att ytterligare styrning är det som behövs.

Kommunen vill även framföra att det, om det är statens syfte att öka och/eller stärka kunskapsstyrningen av kommunernas verksamheter, också är viktigt att säkerställa att sådan kommunal verksamhet som drivs av fristående aktörer, till exempel fristående skolor och privat driven omsorgsverksamhet, får del av kunskapsstyrningen.

SKR:s roll i samverkan

I utredningen förs ett antal resonemang om SKR:s roll i samverkan mellan stat och kommunsektor. Leksands kommun delar utredningens syn på att det är viktigt att problematisera den roll som SKR har fått genom olika överenskommelser, samrådsforum mm. SKR är, till skillnad från de statliga förvaltningsmyndigheterna och kommuner, ingen offentlig organisation och det kan därför finnas problem relaterat till att sådan samverkan som snarare syftar till styrning sker genom SKR.

Leksands kommun ser ändå att det är av vikt att SKR fortsatt åtnjuter ett stort förtroende hos såväl regeringen som hos sina medlemmar. Kommunen kan därför se att det finns en viss risk att de förslag som utredningen lämnar samlat kan försvaga SKR:s roll och därmed även försvaga kommunsektorns roll som helhet i relation till staten. Det vore olyckligt om så blev fallet. Ett sätt att minska risken för detta kunde till exempel vara att ge SKR ett tydligare ansvar för att samordna olika typer av kommunkonstellationer.

Förslaget om formaliserad överläggning mellan regeringen och kommunsektorn

Leksands kommun ser i grunden positivt på att regeringens överläggningar med kommunsektorn formaliseras och att transparensen ökar. Kommunen anser dock att det bör förtydligas om systemet ska medge att kommunerna kan utse olika organisationer att företräda dem och, i så fall, om det ska finnas någon reglering av hur dessa organisationer ska se ut. Skulle till exempel ett antal kommuner med vissa liknande förutsättningar kunna gå samman i en organisation och låta denna företräda dem vid överläggningarna, medan resterande kommuner överlåter åt SKR att göra det? Vad skulle det i så fall få för konsekvenser?

Förslaget om regionalt kommunråd vid länsstyrelserna

Leksands kommun ser positivt på en ökad regional samverkan mellan kommunerna, regionen och länsstyrelsen. Kommunen ser dock en viss risk i att det föreslagna rådet i huvudsak blir en informationskälla för länsstyrelserna som de har nytta av i sitt uppdrag att hålla regeringen underrättad om läget i kommunerna, och inte i så stor utsträckning ger något tillbaka till kommunerna. Det finns därtill idag, vilket utredningen också noterar, flera olika samverkansföretag på regional nivå med ungefär samma sammansättning. Risken finns därför att det regionala kommunrådet endast blir ytterligare ett möte som kommunen behöver avdela personella resurser att delta vid. Det är därför önskvärt att regeringen noga analyserar förhållandet mellan det regionala kommunrådet och andra samverkansstrukturer och ser över om det redan finns strukturer som kan fylla det önskade syftet, alternativt att det regionala kommunrådet kan ersätta vissa befintliga strukturer.

Förslaget om regionalisering av Socialstyrelsen

Leksands kommun har i grunden ingen synpunkt på hur statliga myndigheter väljer att utforma sin interna organisation. Socialstyrelsen är dock en central sektorsmyndighet för en stor del av den kommunala verksamheter. Den föreslagna regionaliseringen av myndigheten kan därför få påverkan på kommunens möjligheter att få stöd och hjälp. Med en ny socialtjänstlag som föreslås börja gälla under 2025 vore det olyckligt om den mest centrala myndigheten på området samtidigt genomgår en omfattande omorganisation.

På sikt ser dock inte kommunen några hinder för att myndigheten regionaliseras. Det kan till och med finnas vinster kopplat till ett mer anpassat och närvarande stöd i viktiga frågor för kommunerna. Av

yttersta vikt är dock att på nationell nivå hålla samman kunskapsstyrningen så att lokala praktiker eller kulturer inte utvecklas i de olika regionerna.

Slutligen vill kommunen framföra att det vid en framtida regionalisering bör ses över var de regionala kontoren placeras. I Dalarnas län, som Leksand tillhör, finns idag en stor koncentration av statliga och regionala kontor i de två största städerna Falun och Borlänge. Kommunen anser att det vore positivt med en större geografisk spridning av statliga myndigheters kontor och ser därför gärna att framtida regionala kontor för Socialstyrelsen i första hand inte placeras i kommuner där det redan finns många liknande verksamheter.

Förslaget om deltagande på distans vid kommunala sammanträden

Leksands kommun ställer sig positiv till att regelverket kring deltagande på distans vid kommunfullmäktige- eller nämndsammanträden förenklas. Det är en utmaning att säkerställa att samtliga deltagare kan se och höra varandra och delta på lika villkor.

Förslaget att förenkla formerna för deltagande på distans underlättar genom att det räcker med att ordförande kan säkerställa vem som deltar i sammanträdet och att ledamoten kan följa samt delta i ärendenas behandling. Det innebär att den praktiska svårigheten, sett till tekniska krav i nuvarande regelverk, inte kommer att vara ett hinder i framtiden.